

ARCHITEKTURA WYZWAŃ EKSPERYMENT W PRZESTRZENI – PRZESTRZEŃ EKSPERYMENTU

IV MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA

WARSZAWA

28 czerwca 2026 – otwarcie Pawilonu w Łazienkach Królewskich w Warszawie
29–30 czerwca 2026 – obrady konferencyjne

ORGANIZATORZY KONFERENCJI:

Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej
Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki

MIEJSCE KONFERENCJI:

Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

TEZY KONFERENCJI:

Architektura powstaje z pamięci, eksperymentu i wyobraźni.
w duchu myśli Aldo Rossiego, inspirowane A Scientific Autobiography (1981)

Architektura to jedna z najbardziej złożonych dziedzin sztuk użytkowych. Nie sprowadza się wyłącznie do kształtowania formy i rozmieszczenia funkcji; obejmuje również testowanie relacji między przestrzenią, działaniem a użytkownikiem. W działaniach projektowych w centrum zawsze znajduje się człowiek, a każdy projekt – w pewnym stopniu – stanowi proces eksperymentalny.

Traktowana jako pole eksperymentu, architektura wraz ze swoim obszarem oddziaływania przestaje być jedynie statycznym obiektem, a staje się przestrzenią zdarzeń. W takim ujęciu eksperyment pozwala ujawniać napięcia pomiędzy tym, co zaprojektowane, a tym, jak przestrzeń jest faktycznie użytkowana. Może także pełnić rolę narzędzia badania granic dyscypliny, prowokowania nowych sposobów doświadczania i współdzielenia przestrzeni oraz pogłębiania rozumienia rzeczywistości, która często przekracza materialne i pragmatyczne założenia projektowe.

W obliczu wyzwań klimatycznych i społecznych konieczne staje się reinterpretowanie pojęcia eksperymentu jako poszukiwania równowagi między technologią, ekologią i etyką. W tym kontekście na nowo aktualizuje się witruwiańska triada – trwałości, użyteczności i piękna – organizując proces projektowy: od testowania granic konstrukcji (firmitas), przez redefinicję funkcji (utilitas), po rozwój estetyki i symboliki (venustas). Architektura zrównoważona, pracująca w obiegu zamkniętym i oparta na zasadach cyrkularności, stanowi przykład eksperymentu etycznego redefiniującego odpowiedzialność twórcy. Prototypy, instalacje i pawilony – jako laboratoria idei – ujawniają szczególną relację między „eksperymentem w przestrzeni” a „przestrzenią eksperymentu”. Każdy eksperyment architektoniczny funkcjonuje w dialogu z kontekstem: krajobrazem, historią i wspólnotą, nie negując tradycji, lecz twórczo ją reinterpretując. Ostatecznym wyzwaniem architektury jest tworzenie eksperymentów służących człowiekowi – przestrzeni znaczących, funkcjonalnych, etycznych i zakorzenionych w świecie.

200
lat
Politechniki
Warszawskiej

Wydział Architektury
Politechnika Warszawska

Zapraszamy do rozważań dotyczących Eksperymentu w Przestrzeni skupionych w czterech blokach tematycznych:

- 1. EKSPERYMENT W ARCHITEKTURZE – MIKROŚWIATY INNOWACJI**
- 2. EKSPERYMENT W URBANISTYCE – LABORATORIUM: MIASTO**
- 3. EKSPERYMENT W EDUKACJI – PRZESTRZEŃ UCZENIA SIĘ POPRZEZ DZIAŁANIE**
- 4. EKSPERYMENT W SŁUŻBIE SPOŁECZEŃSTWA**

1. EKSPERYMENT W ARCHITEKTURZE – MIKROŚWIATY INNOWACJI

Architektura od początku swojego funkcjonuje jako dziedzina eksperymentu, oparta na nieustannym poszukiwaniu nowych sposobów kształtowania przestrzeni odpowiadających zmieniającym się potrzebom człowieka. Eksperyment architektoniczny obejmuje nie tylko formę, lecz przede wszystkim relacje między człowiekiem, środowiskiem i technologią, które determinują jakość przestrzeni.

Przekraczanie granic materiałowych, konstrukcyjnych i technologicznych stanowi fundament rozwoju architektury. Eksperyment z materiałem – jego fakturą, ciężarem, transparentnością czy trwałością – otwiera nowe możliwości projektowe. Eksperyment z formą umożliwia poszukiwanie innowacyjnych układów przestrzennych oraz redefinicję relacji między bryłą, światłem i krajobrazem. Z kolei operowanie światłem staje się narzędziem budowania atmosfery, wzmacniania percepcji i symboliki miejsca. Eksperymentowanie z funkcją pozwala przełamywać tradycyjne podziały programowych, prowadząc do tworzenia przestrzeni elastycznych, hybrydowych i wielozadaniowych, odpowiadających zmieniającym się modelom życia i wspólnotowości. Najważniejszym eksperymentem architektury pozostaje jednak samo tworzenie przestrzeni – rozumiane jako próba kształtowania zachowań, doświadczeń i sposobów współistnienia użytkowników.

2. EKSPERYMENT W URBANISTYCE – LABORATORIUM: MIASTO

Eksperyment w odniesieniu do miasta można obejmować zarówno proces „pisanego” jego struktury przestrzennej, jak i „odczytywania” jej różnorodnego oddziaływania. Te dwa kluczowe sposoby podejścia do tematu należy rozpatrywać w różnych skalach: całych jednostek urbanistycznych, wydzielonych zespołów zabudowy lub wybranych fragmentów miejskiej przestrzeni publicznej.

Działania urbanistyczne polegające na tworzeniu modelowych rozwiązań – układów budynków, dzielnic wystawowych czy prototypowych układów funkcjonalno-przestrzennych – stanowią poligon doświadczalny, którego efekty mogą być powielane i stanowić sprawdzoną odpowiedź na zagadnienia w innych miejscach. W podobny sposób można spojrzeć na konkursy architektoniczno – urbanistyczne, będące eksperymentalnymi poszukiwaniami optymalnego wzorów środowiska zamieszkiwania oraz najlepiej zorganizowanych i zagospodarowanych przestrzeni wspólnych.

Wydział Architektury
Politechnika Warszawska

Z kolei „odczytywanie” przestrzeni miejskiej – jej oddziaływania poprzez formę, funkcjonowanie i znaczenie ukrytych kodów kulturowych – wymaga zastosowania bogatego i wielodzielnicowego aparatu badawczego. Pozwala on konfrontować tradycyjne teorie urbanistyczne z wiedzą pozyskiwaną dzięki współczesnym technikom psychologii poznawczej, kognitywistyki i neurobiologii.

3. EKSPERYMENT W EDUKACJI – PRZESTRZEŃ UCZENIA SIĘ POPRZEZ DZIAŁANIE

Eksperyment projektowy stanowi kluczowe narzędzie kształtowania krytycznego myślenia w edukacji architektonicznej. Świadome testowanie rozwiązań umożliwia studentom nie tylko generować alternatywne koncepcje, ale również analizować, kwestionować i redefiniować zastane paradygmaty projektowe.

Najpełniejszy wymiar eksperyment osiąga w środowisku interdyscyplinarnym, w którym spotykają się odmienne metodologie, języki i narzędzia badawcze. To właśnie na styku różnych obszarów wiedzy powstają najbardziej innowacyjne strategie dydaktyczne. Emergentne technologie – narzędzia cyfrowe, symulacje, algorytmiczne generowanie form, prototypowanie addytywne czy automatyzacja procesów – przekształcają tradycyjny sposób rozumienia procesu projektowego. Adepti sztuki architektury mogą równocześnie eksplorować idee i testować ich materialną wykonalność.

Eksperymentowanie staje się nie tylko metodą dydaktyczną, lecz całościową strategią kształcenia: narzędziem przełamania schematów, pogłębiania rozumienia złożonych zależności przestrzennych i konstrukcyjnych oraz rozwijanie krytycznego i refleksyjnego podejścia do projektowania w dynamicznie zmieniającym się środowisku architektonicznym. Jednocześnie każde działanie eksperymentalne powinno być zakorzenione w etyce i odpowiedzialnej praktyce – refleksji nad wpływem projektów na środowisko, lokalne społeczności i dziedzictwo kulturowe.

4. EKSPERYMENT W SŁUŻBIE SPOŁECZEŃSTWA

Współczesne środowisko życia człowieka – miasto – funkcjonuje jako złożony system, w którym architektura i urbanistyka integrują potrzeby mieszkańców z wyzwaniami ekologicznymi, społecznymi i infrastrukturalnymi, przy zachowaniu spójności przestrzennej. Tymczasowe interwencje, prototypy oraz działania oddolne umożliwiają testowanie nowych form użytkowania i współistnienia, dostarczając wiedzy wspierającej procesy projektowe i planistyczne.

Architektura nie jest wyłącznie obiektem fizycznym – stanowi również platformę dialogu, współtworzenia praktyk miejskich i kształtowania narracji społecznych. W tym kontekście eksperyment staje się narzędziem uczenia się, komunikacji i budowania współodpowiedzialności.

Dzięki temu możliwa jest adaptacja miasta do zmieniających się potrzeb mieszkańców przy zachowaniu jego czytelnej struktury i jakości przestrzeni publicznych. Społeczny wymiar eksperymentu otwiera przestrzeń do refleksji, badań i prezentacji nowych podejść projektowych oraz nowych modeli współtworzenia przestrzeni miejskich.

